

Продуктивність земель сільськогосподарського призначення у контексті політики держави

Україна займає перше місце у світі за часткою земель сільськогосподарського призначення. Із загальної площі 60 млн. га, 42,7 млн. га (70,8%) займають сільськогосподарські угіддя. З них 33 млн. га — рілля. Також Україна володіє близько 4% світових запасів чорнозему — ґрунту з найвищими продуктивними властивостями, здатного давати високі врожаї при мінімальних затратах та за належних умов. Крім того, Україна має стратегічне розташування з доступом до сільськогосподарських ринків Європи, Близького Сходу, Північної Африки та Азії.

Проте продуктивність сільського господарства в Україні суттєво менша у порівнянні з іншими європейськими та світовими лідерами сільськогосподарського виробництва. Однією із причин порівняно низької ефективності ведення сільського господарства був мораторій на продаж землі сільськогосподарського призначення, який діяв в Україні протягом двох десятиліть. У поєднанні з обтяжливим та неефективним управлінням земельними ресурсами, відсутність права володіти землею було основною перешкодою для залучення інвестицій та підвищення продуктивності сільського господарства. Знаковим кроком стало прийняття 31 березня 2020 року Закону про земельний обіг (№ 552-IX), яким з 1 липня 2021 року відкрито ринок землі. Така подія набула широкого резонансу у суспільстві та неофіційно була названа найважливішою подією із моменту створення держави.

Протягом року тривають запеклі дискусії та публічні обговорення політичної доцільності, готовності країни та можливих наслідків такого рішення. Проте бракує уваги з боку суспільства до технічної сторони процесу, а саме, що формує вартість землі сільськогосподарського призначення. Як правильно оцінити те, чим ти володієш і. у випадку купівлі, бути впевненим, що ти купуєш саме те, що потрібно. Купівля або продаж землі – це життєвизначальні моменти для громадянина, родини, фермера, бізнесу та благополуччя країни. Купівля або продаж землі – це комплексний і складний процес, і земля, як і будь-який товар має ряд характеристик, що формують її вартість. Знання або не знання цих характеристик призводить до маніпуляцій на ринку.

Мета заходу – публічно представити, які кроки держава спільно із громадськістю робить і планує робити у напрямку прозорого і зрозумілого формування вартості землі, як планує забезпечити всіх учасників ринку точною інформацією про стан та обіг земель, а також те, яке місце у цьому процесі займає інформація про ґрунтові та земельні ресурси.

Захід приурочений до Всесвітнього дня ґрунтів (World Soil Day), метою якого на глобальному рівні є популяризація важливості та цінності землі як ресурсу для існування людства.

Структура:

Захід буде складатися з двох частин, щоб виявити та розширити коло зацікавлених осіб.

1. Підготовча частина: підготовка аудиторії до заходу

Цей крок передбачає проведення короткого опитування з метою популяризації заходу, розширення цільової аудиторії та формування обґрунтованих матеріалів та інформації для професійного модерування заходу. Опитування включатиме 5 запитань та форму зворотного зв'язку, куди зацікавлені особи зможуть внести власні запитання для обговорення під час заходу. Перелік запитань для опитування зазначений у Додатку 2.

2. Проведення заходу

Захід буде проведено за участі модератора та учасників панелі, представників від Міністерства аграрної політики та продовольства України, Продовольчої та сільськогосподарської організації ООН (ФАО), асоціації «Українське ґрунтове партнерство» (УГП). Програма заходу додається у Додатку 1.

Цільова аудиторія: Агровиробники традиційної системи виробництва (виробники зернових культур, овочівники, садівники) та органічного землеробства, аготрейдери, банківські та фінансові установи, потенційні інвестори, науковці, дослідні станції, лабораторії та інші.

ПРОГРАМА
2 грудня 2021 року

Модератор заходу - Юрій Дмитрук, національний експерт ФАО з питань розробки стандартів моніторингу нейтрального рівня деградації земель

Час	Представник	Тема
14:00-14:10	Мара Лопес, голова офісу ФАО в Україні.	Вступне слово
14:10-14:25	Тарас Дзьоба, заступник міністра аграрної політики та продовольства України з питань цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації	Національна інфраструктура геопросторових даних, реалізація земельної реформи та інше
14:25-14:35	Тарас Дзьоба, заступник міністра аграрної політики та продовольства України з питань цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації Микола Мірошніченко, почесний голова Асоціації «Українське Ґрунтове Партнерство»	Урочисте підписання меморандуму між Міністерством аграрної політики та продовольства України та Українським Ґрунтовим Партнерством
14:35-14:50	Представник організації «Глобальне Ґрунтове Партнерство»	Важливість точної інформації при формуванні державної політики щодо кліматичних змін та сталого землекористування
14:50-15:05	Оксана Девіс, секретар Асоціації «Українське Ґрунтове Партнерство»	Система моніторингу нейтрального рівня деградації земель
15:05-15:30	Запитання та відповіді	

Опитування

- 1) Чи цікавитеся Ви питаннями використання земель сільськогосподарського призначення, землеуправління, сталого землекористування, стану земельних ресурсів та охорони земель, змін клімату та їхнього впливу на майбутнє сільського господарства, ризиків та можливостей для України.
 - a. Так, активно відслідковую
 - b. Так, час від часу
 - c. Майже не цікавлюсь
 - d. Не моє коло інтересів

- 2) На Вашу думку, які з нижче перелічених критеріїв **впливають** на формування ціни земель сільськогосподарського призначення? Виберіть три головних критерії.
 - a. адміністративне розташування
 - b. розташування за агрокліматичною зоною
 - c. інфраструктурна забезпеченість – наявність доріг та необмеженого під'їзду
 - d. вологозабезпеченість ділянки, в тому числі наявність системи зрошення
 - e. родючість ґрунту (якісні показники стану ґрунту)
 - f. бонітет ґрунту
 - g. юридичний статус ділянки, наприклад, перебування ділянки в довгостроковій оренді
 - h. рівень ведення господарства попереднім власником/орендатором
 - i. державна нормативно-грошова оцінка ділянки
 - j. наявність забруднюючих речовин та фізичний стан (процеси руйнування, ґрунтова ерозія, підмивання, підтоплення тощо)

- 3) На Вашу думку, які з нижчеперелічених критеріїв **мають впливати** на формування ціни земель сільськогосподарського призначення? Виберіть три головних критерії.
 - a. адміністративне розташування
 - b. розташування за агрокліматичною зоною
 - c. інфраструктурна забезпеченість – наявність доріг та необмеженого під'їзду
 - d. вологозабезпеченість ділянки, в тому числі наявність системи зрошення
 - e. родючість ґрунту (якісні показники родючості ґрунту)
 - f. бонітет ґрунту
 - g. юридичний статус ділянки, наприклад, перебування ділянки в довгостроковій оренді
 - h. рівень ведення господарства попереднім власником/орендатором
 - i. державна нормативно-грошова оцінка ділянки
 - j. наявність забруднюючих речовин та фізичний стан (процеси руйнування, ґрунтова ерозія, підмивання, підтоплення тощо)

Food and Agriculture Organization
of the United Nations

GLOBAL ENVIRONMENT FACILITY
INVESTING IN OUR PLANET

- 4) Чи вважаєте Ви за необхідне розвиток державного ресурсу з моніторингу та надання широкого спектру інформації щодо стану земель сільськогосподарського призначення?
- a. Так, вважаю, що такий ресурс повинен бути
 - b. Так, вважаю, що такий ресурс був би корисним
 - c. Вже існує достатньо приватних ресурсів, що покривають мої потреби
 - d. Не думаю, що в такому ресурсі взагалі є потреба
- 5) Чи готові Ви вносити свої дані до такого державного ресурсу?
- a. Так
 - b. Ні